

VARÆTTINDAKREPPA

í Katalonia. Hetta er ein møguleiki at finna samanhald og stuðul og eisini greiða frá, hví framferðarhátturin frá evropeisku tjóðunum er miseydnadur.

Hvat kunnu føroyingar læra frá katalanum? Og umvent, hvat kunnu katalanar læra frá føroyingum?

– Tað er ein góður spurningur. Eg haldi, at føroyingar

kunnu læra frá katalanum, at vilt tú hava okkurt, so er tað altíð vert at stríðast fyri. Tað verður ongantíð latið tær fyri einki ella uttan offur. Hinvegin kunnu vit læra, at har eru aðrir hættir at loysa ósemjur sum hesar. At sjálvsavgerðarrættur kann vera loysnin og ikki trupulleikin.

– Hetta er ein felags lærutilgongd. Bæði førini - Føroyar og

Katalonia - vísa, at viðurkenn- ing av sjálvsavgerðarrætti før- ir til friðarligar og samtykkj- andi loysnir, sum ikki neyðturviliga enda við loysing. Men gera tær tað, so er tað ikki dramatiskt, og tað er ikki heimsins endi. Roynir tú hin- vegin at nokta sjálvsavgerðar- rætti - roynir tú at fortelja fólki, at tey hava ikki rætt til teirra egnu framtíð - so fer tað

at skapa ósemjur og trupul- leikar, ið eru nógv verri.

Josep Costa heldur, at høvdu føroyingar ynskt loys- ing, so hevði danska stjórnin ikki tikið valt at senda før- oysku politikkararnar í fongsul fyri at steðga tilgongdini. Costa vísir eisini á, at hetta er ivaleyst eisini ein av orsökun- um til, at føroyingar ikki hava loyst frá Danmark. Føroyingar kenna seg tryggja í ríkisfelags- skapinum, tí danska stjórnin hevur ikki tørv á at senda før- oyskar politikkarar í fongsul, tá teir tosa um loysing.

Við at loyva føroyingum og grønlendingum ávíst sjálvs- ræði og ávisan sjálvsavgerðar- rætt hava danir dugað betri at hildið fast í ríkisfelagsskapin- um enn spaniolar hava, heldur Josep Costa og vísir á, at hevði spanska stjórnin givið Katal- onia størri frælsi, tá biðið varð um tað, varð katalanska kravið um loysing ongantíð vorðið veruleiki.

Danski frymilin ber ikki til í Spania

Hóast Josep Costa heldur, at framferðin hjá Danmark hevur eydnast væl í Føroyum, so metir hann ikki, at ríkis- felagsskapurin kundi verið ein leistur at loysa kreppustøðuna millum Spania og Katalonia. Spanska stjórnin er ikki áhugað, heldur hann, og nú er støðan vorðin so spent, at kat- alanmar hava ikki longur áhuga heldur.

– Øll føri eru ymisk orsakað av søguligum viðurskiftum. Tað er ivaleyst so, at munurin í støddini á Danmark og Før- oyum er so stórur, at tað, sum er møguligt her, hevði ikki verið møguligt í Spania. Ment- anin og søgan í Spania er so øðrvísi enn her, at hugburðurin hjá leiðarunum er eisini ein heilt annar. So eg haldi, at tað er øgiliga ósannlíkt, at sponsku leiðararnir høvdu skotið upp eina líknandi loysn.

Josep Costa vísir eisini á, at fyri 10 árum síðani høvdu kat- alanmar uttan iva verið nøgdir við eina loysn lík henni, ið vit hava í ríkisfelagsskapinum. Men nú viðurskiftini eru harðnað og spanska stjórnin hevur tikið tær avgerðir, ið hon hevur tikið, er lítið sann- líkt, at katalanar høvdu gingið við til ta loysnina.

Katalanar kunnu ikki bota um støðuna

Tað er greitt, at Spania kann bota um spentu støðuna við antin at leyslata teimum kat- alansku politikkarunum, ið

eru settir í fongsul, ella at virða úrslitið frá katalansku fólkaat- kvøðuni í 2017. Tá spurður um tað er nakað, ið kann gerast frá katalanskari síðu fyri at bota um støðuna, er Josep Costa ivingarsamur og vísir á, at spanska stjórnin hevur ikki verið áhugað í samskipti.

– Eg haldi, at vit hava allatíð verið sinnað at fara í dialog og at samráðast. Kreppan stendst av, at hin síðan noktar at koma til samráðingar. Veruleikin er tó, at hetta er ikki nakað, ið politiskir leiðarar skulu avgera. Í síðsta enda má tað vera upp til fólkið at gera av, hvørja framtíð tey ynskja, og ein loysn, ið ikki tekur atlit til, hvørt fólkið er nøgt við loysn- ina, er ikki nøkur verulig loysn, sigur Josep Costa.

Eingin vandi fyri vápnaðum stríði

Í Spania eru hópin av rørslum og flokkum, ið stríðast fyri loysing ella størri sjálvsavgerð- arrætti ymsastaðni í landinum. Kendastu teirra eru tó uttan iva loysingarrørslurnar í Kat- alonia og í Baskaralandi.

Meðan baskiska loysingar- stríðið var merkt av vápnaðum samanbrestum og yvirgangi, hevur katalanska stríðið hin- vegin gingið fyri seg á politiska vígvøllinum.

– Eg haldi, at vit hava altíð verið eitt friðarligt fólk, og vit hava sæð fyrimunirnar við at vera friðarlig. Baskarar vunnu ikki stríðið - tað eydnaðist teimum ikki við teirri strategi- ini, sigur Josep Costa og vísir til bumbu- og drápsferðir- nar hjá loysingar- og yvir- gangsfelagsskapinum ETA.

– Umframt moralsku argu- mentini - sum eg taki undir við, og so at siga allir katalanar taka undir við - er eisini prakt- iska argumentið, at vápnað stríð er ikki munagott. Tað eydnaðist ikki baskarum við hasari strategiini, og vit høvdu mist heldur enn vunnið undir- tøku, høvdu vit gjørt tað sama.

Josep Costa heldur ikki, at støðan í Katalonia var nakran- tíð í vanda fyri at enda við vápnaðum samanbrestum.

– Eg haldi, at søgan greiðir okkum frá, at framkomin sam- feløg sum tað katalanska merkja vanligu einki til tilík vápnað stríð. Fólk eru ikki til reiðar at ofra teirra vælveru í slíkum stöðum. Fyri meg er tað greitt, at ein ovustórur meiri- luti av katalanska fólkinum hevði verið ímóti vápnaðum stríði, sigur Josep Costa.

